

POROČILO O DELOVANJU USTANOVE DR. ŠIFTARJEVA FUNDACIJA V 2014. LETU

I. BISTVENE ZNAČILNOSTI IN POUČENJA

1. Tudi leto 2014 je bilo za Ustanovo dr. Šiftarjeva fundacija (v nad.: Ustanova) vsebinsko izjemno dinamično in tudi finančno zahtevno, vsekakor pa uspešno.
2. Sprejeti program dela smo uresničili in celo presegli (skupaj različnih dogodkov v Vrtu in na drugih lokacijah nad 120) in to v predvidenih finančnih okvirjih, ob hkratnem pomembnem obsegu lastnega prostovoljnega dela in še okrepljenem racionalnem delovanju. Še posebej velja poudariti, da sta bili uresničeni obe prioritetni nalogi v 2014. letu: priprava in izvedba simpozija »Protestantizem včeraj, danes, jutri« in izid zbornika o dosedanjih petih literarnih natečajih za mlade »Ogracek mladih talentov«.
3. Ustanova je z Vrtom in celotno svojo dejavnostjo še naprej utrjevala svojo javno prepoznavno identiteto in prepoznavnost ter koristno vlogo v ožjem lokalnem okolju, regiji in tudi širše v državi in preko meja.
4. Ustanova je ohranila in še povečala širok krog partnerskih povezav; še posebej intenzivno in več plastno je bilo sodelovanje z občino Tišina (še posebej z županom Horvatom) in več civilno družbenimi in drugimi deležniki v njej (KO ZZB Tišina, Kulturno društvo Tišina, Društvo upokojencev, pevska skupina Prekmurci, OŠ Tišina, »Sončnice«, TG Gradišče, GZ Tišina, PGD Petanjci). Pomembno mesto je imelo še širše sodelovanje z ustanovitelji, posebej je bilo poudarjeno in okrepljeno sodelovanje s Slovenci v zamejstvu (majska prireditve).
5. Dejavnost Ustanove je v 2014. še posebej zaznamovala posebna pozornost protestantizmu, ki je bila motivirana z več zgodovinskimi jubileji, jubilejem prvega mednarodnega simpozija Ustanove 1999. leta, izidom Trubarjevega Cerkvenega reda, kar pa je vse predstavljalo tudi opazen prispevek Ustanove k obeleževanju Dneva reformacije, okrepilo pa je tudi njeno sodelovanje s številnimi deležniki-partnerji v posameznih primerih (simpozij, razstava v PIŠK, Vanekov večer, posebna novinarska konferenca, udeležba na različnih srečanjih in slovesnostih).
6. Posebej je potrebno tudi za leto 2014 že uvodoma poudariti nepogrešljivo vlogo ustanoviteljev in dragoceno podporo donatorjev; v tem okvirju pa še posebej vsestransko in stalno podporo in konkretno pomoč občine Tišina-domicilne občine in soustanoviteljice Ustanove; njena podpora se je potrdila še posebej tudi z ponovno potrjeno formalno podporo Občinskega sveta občine delovanju Ustanove.
7. Ustanova je tudi v finančnem pogledu uspevala zagotavljati nemoteno delovanje Ustanove in izpolnjevanje vseh številnih planiranih in dodatnih nalog.

II. PREGLED DEJAVNOSTI USTANOVE

Uvodna opomba: priloga poročila je tudi Seznam dogodkov in povzetek drugih rezultatov delovanja Ustanove v 2014

1. VZDRŽEVANJE, RAZVOJ VRTA IN ŽIVLJENJE V NJEM

1.1. Nadaljevanje sanacije Vrta: V skladu s Dolgoročnim načrtom razvoja Vrta, sprejetim v 2013. in v tem letu začeto načrtno sanacijo Vrta je bila le-ta intenzivno nadaljevana tudi v letu 2014, še naprej pod strokovnim vodstvom vrhunske strokovnjakinje, arboristke Tanje Grmovšek iz Maribora na podlagi sklenjene pogodbe za 2014.

1.2. Dolgoročni načrt razvoja pomurske regije; Ustanova je bila tudi še naprej aktivno vključena v aktivnosti v okviru priprav tega razvojnega dokumenta regije, s ciljem, da Vrt, kot del razvojno pomembne kulturne in naravne dediščine dobi primerno mesto v razvojnih usmeritvah regije. Konkretno je Vrt oz. Ustanova umeščena v nastajajoči podprojekt »Povezovanje in urejanje zelenih površin v Pomurju«, ki bi naj bil predvidoma potrjen v jeseni 2015.

1.3. Dokončanje postopka urejanja statusa Vrta; v 2014. letu ni bilo nobenih sprememb na podlagi posebne celovite analize glede parcele 1130/1 (pripravljena že 2011), ki jo je Ustanova predložila občini, skupaj s predlogi možnih statusnih sprememb tega dela Vrta, že v 2013. Še vedno je tako aktualno pričakovanje, da bo čim prej sprejeta ustrezna odločitev o obravnavani parceli, ki bo omogočila, da se dokončno in enovito uredi tudi formalni in zemljiško knjižni status Vrta in vsa s tem povezana pravna razmerja.

2. Redno čiščenje in tekoče vzdrževanje Vrta

V skladu z usmeritvami in sklepi iz 2012 in 2013 ter oceno izvajanja vzdrževalnih del v 2013 je bila podaljšana pogodba o tekočih vzdrževalnih delih z istim partnerjem tudi za 2014. Podjetje Tlakovanje Gomboc iz Gradišča (občina Tišina) je izvajalo redno vzdrževanje in čiščenje Vrta dobro in kontinuirano, v skladu s Programom vzdrževalnih del, ki ga je sprejela uprava Ustanove.

Celotna dejavnost v zvezi s skrbjo za vzdrževanje in čiščenje Vrta in stanjem v Vrtu je bila stalno usklajevana med pogodbenim partnerjem in predstavniki uprave, še posebej pa je bilo pomembno stalno sodelovanje z zunanjo strokovno sodelavko Ustanove za strokovno vodenje sanacije, vzdrževanja in razvoja Vrta - z Tanjo Grmovšek, ki je sama izvedla več ti. »terenskih dnevo« v Vrtu in pripravila tudi več celovitih poročil o stanju drevesnega fonda v Vrtu in potrebnih ukrepih.

Zahvaljujoč vsemu temu smo uspevali tudi v minulem letu Vrt vzdrževati v dobri fizični oz. vizuelni kondiciji. Še posebej pa velja poudariti, da so poglobljeni strokovni pristop, celovita strokovna analiza stanja Vrta, načrtno usmerjeni in že realizirani ukrepi pomenili pomembni napredek v kakovostni, strokovno utemeljeni skrbi za vzdrževanje, sanacijo in razvoj pa tudi glede vidne podobe Vrta. To še zlasti velja ob dejstvu, da imamo za to še vedno omejene kadrovske in finančne možnosti. Za to pa je tem bolj spodbudna ocena Tanje Grmovšek ob koncu leta 2014, »da postajajo lesnate rastline v Vrtu vse bolj strokovno urejene in vzdrževanje, s tem pa se dviguje tudi celoten videz in doživljanje Vrta, ki dobiva vse bolj pravo podobo, ki pa tudi v prihodnje potrebuje redno nego«.

Tem bolj je bila zato dragocena pomoč občine Tišina pri izvajanju določenih del v Vrtu na podlagi sprejetega načelnega dogovora o zagotavljanju možne vzajemno koristne delovne pomoči (občasna pomoč javnih delavcev).

Že drugič pa je bila uspešno organizirana tudi širša prostovoljna akcija »Listje« v Vrtu, skupaj z KO ZZB Tišina in BSŠ Rakičan (pobiranje listja v novembru; skupaj je sodelovalo nad 50 članov KO ZZB in sodelavcev Ustanove).

3. Posebne druge naloge v samem Vrtu.

3.1. Nova drevesa: oljka iz Slovenske Istre (darilo M. Popovske ob koncertu v juniju; jerebika iz Dražgoš; mamutovec iz Radgonskega kota; hrast iz Porabja).

3.2.. Zimska zaščita skulptur: tudi v 2014 je BSŠ Rakičan zagotovila zimsko zaščito skulptur v Vrtu.

3.3. Posebne naloge in usmeritve za nadaljnjo uresničevanje Dolgoročnega načrta: finančna sredstva v 2014. niso omogočala uresničevanja posebnih nalog v Vrtu v večjem obsegu. Popravljenе so bile brajde in nabavljeni novi tabli o Mreži botaničnih vrtov in arboretumov, vse ostale s programom za 2014. leto evidentirane naloge (stojalo za kolesa, popravilo robnikov na poteh, obnova oznak na skulpturah, luč na terasi in še nekatere - tč 1.3. programa Ustanove za 2014) pa je uprava obravnavala, določila prioritete in potek njihovega uresničevanja v 2015. Glavna usmeritev pri tem bodo prizadevanja za pridobitev kolektivne delovne oz. nefinančne donacije kvalificiranih izvajalcev za njihovo izvedbo.

Uprava je celovito obravnavala uresničevanje Dolgoročnega načrta ter sprejela usmeritve za njegovo nadaljnjo uresničevanje. V tem okviru bi naj PS izvedel tudi posebni tematski razpravi o spominskih in prostorskih vidikih nadaljnje razvoja Vrta.

4. »Življenje« in promocija Vrta

4.1. Leto 2014 je bilo zelo dinamično in raznoliko: Ustanova je skupaj organizirala oz. imela sama 73 različnih dogodkov v Vrtu. O več že tradicionalnih širše poročamo v tem in drugih poglavjih. Še posebej pa izpostavljamo tudi druge dogodke, ki smo jih organizirali v

Vrtu: ponovno kolesarski pohod »Z biciklom kre Mure«, »trgatev v Vrtu«, akcijo »Listje«, več razstav.

4.2. Vodniška služba: Ustanova je uspela pridobiti preko razpisa javni del v 2014 sodelavko za tehnično-administrativne naloge, ki je pa opravljala tudi občasno naloge v zvezi z vodniško službo v samem Vrtu in promocijo Vrta in Ustanove tudi izven Vrta (pomoč pri delovanju TIC občine Tišina v Gederovcih, predstavljanje Ustanove na sejmu na Cankovi). Vlogo vodniške službe, še posebej pri vseh vnaprej napovedanih večjih skupinskih obiskih, pa so opravljali tudi v 2014. člani uprave Ustanove .

Tudi izkušnje iz minulega leta le še dodatno in posebej utemeljujejo potrebo, da Ustanova ob podpori občine Tišina in ostalih ustanoviteljev skuša na vsak način pridobiti stalnega, pogodbenega ali zaposlenega sodelavca za vodniško službo in z njo povezano informativno dejavnostjo v Vrtu.

4.3. Vodnik o Vrtu in Ustanovi, prospekti, razstava in filmi o Vrtu, sodelovanje z PTZ:

-V okviru projekta »LAS Goričko« smo pripravili in izdali novi, doslej najcelovitejši Vodnik o Vrtu in Ustanovi (60 strani; naklada: 3000 izvodov) in njegovo krajšo angleško verzijo. V sodelovanju z ZRC SAZU pa smo v 2014. izdali tudi slovensko in nemško ter še dodatno angleško krajšo verzijo tega vodnika.

-TV Slovenija (uredništvo dokumentarnega programa) je v jeseni 2013. posnelo gradivo o Vrtu za posebno, dokumentarno predstavitev Vrta, ki je bila predvajana v redni oddaji TVS za tujino »Slovenski magazin« v aprilu 2014.

-Ob vse različnih medijskih prispevkih o Vrtu in Ustanovi pa naj posebej omenimo še dodatno:

- posebno reportažo o Vrtu na Madžarskem RA programu;
- daljšo predstavitev Vrta na Murskem valu
- posebno prilogo Svobodne misli
- širšo reportažo o Vrtu v Slovenskih novicah
- dokumentarni film TVS »Dolga je pot od nekje do nekoč« .

-S. Grah je dokončal film o Vrtu-predstavitev akad. dr. Vratuše; petnajst minutna predstavitev Vrta- prva sploh- je bila pripravljena na podlagi gradiva, ki ga je S.Grah posnel za filmski portret akad. dr. Vratuše spomladi 2013.

-S. Grah je po odgovoru z upravo Ustanove angažiral »svojo« filmsko skupino, ki je v sodelovanju z upravo že pripravila vlogo za posebni, celoviti dokumentarni film o Vrtu in Ustanovi za primerni filmski razpis v obdobju 2014/2015; v jeseni 2014 pa je tudi opravila prva snemanja v Vrtu.

-Uprava je dala tudi pobudo TV AS za sodelovanje.

-Uprava je pripravila koncept razstave o Vrtu v okviru vloge na razpis Norveškega mehanizma, na katerem pa ni uspela, ker so me ustanovitelji tudi pravne osebe javnega prava. Ocenila je, da bo projekt razstave aktivirala v bližnji bodočnosti, odvisno od finančnih možnosti.

-Ustanova je še naprej ohranjala delovne povezave z PTZ, čeprav ni bil sklenjen formalni sporazum o sodelovanju v 2014. letu. Pobudo za sklenitev tudi takega sporazuma bo uprava obnovila novemu vodstvu PTZ.

4.4. Druge promocijske in animacijske akcije: predstavniki Ustanove so tudi spomladi 2014 obiskali TIC-e in druge pomembne ustanove na področju turizma in jim predali večje število prospektov o Vrtu.

Šole se je spodbujalo za obisk Vrta preko vabil za prireditve v Vrtu, v neposrednih kontaktih z njihovimi predstavniki, preko več učnih delavnic, literarnega natečaja za OŠ in SŠ v 2014 in še posebej v sodelovanju z Zavodom za šolstvo-enoto M. Sobota, preko posvetov ravnateljev šol v regiji.

S stalnim dopolnjevanjem pa smo tudi še okrepili koristno animacijsko vlogo spletne strani Ustanove. K temu je tudi v 2014 prispevala medijska prisotnost Ustanove- preko objav- pa tudi intenzivna prisotnost predstavnikov Ustanove na različnih prireditvah v regiji in širše ter njihovi kontakti s predstavniki ustanoviteljev in drugih dejavnikov.

Vrt in Ustanova sta se tudi v 2014 predstavila - v sodelovanju z BŠŠ Rakičan- na sejmu AGRA v G. Radgoni, kot del predstavitve občine Tišina pa na sejmu na Cankovi.

4.5. Obiski in življenje v Vrtu: kljub dejstvu, da nismo imeli stalno angažiranega oz. zaposlenega vodiča v Vrtu beležimo tudi v 2014. letu dober obisk Vrta. V precejšnji meri je to rezultat povečane, že omenjene animacijske in druge javne aktivnosti Ustanove in dejstva, da smo imeli v Vrtu povečano število različnih javnih dogodkov(nad 50). K temu je pomembno prispevalo tudi poglobljeno sodelovanje z občino Tišino na turistično-promocijskem področju(poudarjeno mesto Vrta, Ustanove in RP ZRC v že omenjenih gradivih, ki jih je občina izdala že v 2012, vzpostavitev Keplerjeve pohodne poti, ki se začneja in končuje v Vrtu), seja Občinskega sveta občine Tišina, pogosti obiski župana občine v Vrtu.

Zaradi omenjenih dejstev je bilo tudi v 2014 opazno večje število (evidentiranih)obiskovalcev Vrta »iz ulice« (kolesarjev, turistov iz bližnjih zdraviliško-turističnih centrov in drugih gostov v regiji, zainteresiranih občanov iz lokalnega okolja). Povečano pa je bilo tudi število gostov v Vrtu, ki so načrtno obiskali Vrt ali so njegov ogled povezali z udeležbo na prireditvah v Vrtu. Naj omenimo le nekatere obiskovalce in večje skupinske obiske: gradiščanski Hrvati,ZZB Škofja Loka, Društvo slovensko-ruskega prijateljstva iz Ljubljane, LU M. Sobota, Društvo Zeleni prstan iz Ljubljane,Zveza Slovencev na Madžarskem,GZ Tišina z gosti iz tujine, državna nogometna reprezentanca Zveze diabetikov Slovenije,DU Malečnik- Maribor,skupina slovenskih poslovnežev iz Dunaja

Med posamezniki naj posebej omenimo akad. dr. M.Kmecla,prvega PRS M. Kučana,ministra dr.J. Pikala, VP Japonske, V.Kreslina, direktorico CD iz Ljubljane U.Cetinski, ustavno sodnico dr. Etelko Korpič Horvat, bivšega predsednika Računskega sodišča in člana Evropskega računskega sodišča dr. Antončiča, M. Aliča, predsednika Odbora za taborišča pri RO ZZB, S. Baluha,župana Pinkovca- Avstrija in več pomurskih občin,predstavnike Zveze Romov Slovenije, Društva Primorcev in Istranov v Prekmurju, Zveze veteranov vojne za

Slovenijo in Združenja »Sever« in drugih ustanov ter številne že stalne prijatelje in obiskovalce Vrta iz regije in drugih delov Slovenije.

V Vrtu je Ustanova- v sodelovanju z več partnerji (Zavod za šolstvo, ZZB, ZEG, Društvo upokojencev Tišina, gosti iz Radgonskega kota, Porabja, Ljubljane, Dražgoš, BSS Rakičan, OŠ Tišina) - izvedla v 2014 skupaj nad 50 javnih dogodkov(in še številne delovne sestanke).

Tudi v 2014. se je zelo konkretno in uspešno potrjevala sinergija med samim Vrtom in RP ZRC in njegovim kulturno zgodovinskim in simbolnim poslanstvom in vsebinami posameznih prireditvev oz. se je še naprej uresničevala vizija M. Kranjca iz začetka 60. let o Vrtu kot živahnem »kulturnem središču«.

Po ocenah uprave Ustanove je v 2014 skupaj obiskalo Vrt okrog 1300 obiskovalcev.

Uprava je proučila možnosti za vzpostavitev knjige obiskovalcev Vrta oz. rednega evidentiranja vseh obiskov v Vrtu. Za enkrat še nima primerne in racionalne rešitve.

4.6. Častna vstopnica; v skladu s sprejetimi usmeritvami je uprava tudi v 2014. podelila več častnih vstopnic posebnim gostom Ustanove oz. na posameznih njenih prireditvah in nagrajenim udeležencem natečaja za osnove in srednje šole v 2014.

4.7. Keplerjeva zvezdna pohodna pot; uprava in Programski svet(PS) Ustanove sta začela z razpravami o primerni vsebinski označitvi in obogatitvi te poti, ki se začne in končuje v Vrtu. Ustanova je dala pobudo občini Tišina , da bi to bila skupna akcija Ustanove, občine, astronomskega društva »Kmica« in sodelavcev v lokalnem okolju v 2014 ali v 2015.

4.8.. Vrt in mladi-Vrt kot »šola v naravi«:

-Sodelovanje z BSS Rakičan se je uspešno nadaljevalo tudi v 2014: šola je koristila Vrt kot » šola v naravi«.; šola je uredila zimsko zaščito skulptur v Vrtu, omogočila je predstavitev Vrta in s tem Ustanove na mednarodnem sejmu AGRA 2014. Ustanova in šola sta si prizadevali, da bi bil skupni- partnerski projekt s katerim sta se šola in Ustanova potegovala preko Ministrstva za šolstvo in šport za evropska sredstva že 2011 in 2013 uvrščen v nabor projektov, ki bodo financirani v novi finančni perspektivi EU 2014-2020. Zaenkrat je njegova usoda še nejasna.

-Tudi sodelovanje s OŠ Tišina se je uspešno nadaljevalo:pet učnih delavnic v Vrtu- še posebej velja omeniti slikarsko delavnico povezano s J. Keplerjem, obiski učiteljev in učencev v Vrtu, nastopi na več prireditvah Ustanove.

-Odprtost in spodbujanje dogovorov z drugimi šolami: Ustanova ni sicer sklenila nobenega novega formalnega dogovora. Je pa Ustanova okrepila sodelovanje z obema gimnazijama v regiji.

Tudi v tem kontekstu pa je potrebno poudariti izjemno dragoceno aktivno vlogo Zavoda za šolstvo-OE Murska Sobota in njene direktorice Irene Kumer,ki je tudi članica PS Ustanove

(posveti ravnatelj, mentorjev za literarni natečaj, priprava in izvedba tega natečaja).

4.9. Tradicionalne in druge posebne prireditve v Vrtu

4.9.1. Jambori spominov in dobrega sosredstva

Že tradicionalna mladinska kulturna prireditev ob »Dnevu spominov in tovarštva«, maja 2014, je bila peta in zaključna, organizirana pod naslovom »Jambori spominov in dobrega sosredstva«. Z njo se je zaključilo svojevrstno »popotovanje« po robnih delih slovenskega nacionalnega prostora.

V skladu s konceptom »Jambori spominov in dobrega sosredstva« in dogovori že v 2013 so bili 2014. gosti iz Radgonskega kota oz. Kulturnega društva člen 7 Štajerskih Slovencev (v nad.: Društvo člen 7) in iz Porabja oz. Zveze Slovencev na Madžarskem (v nad.: Zveza).

Častni gosti in govorniki so bili:

-Suzana Weitlaner, predsednica Kulturnega društva člen 7 za avstrijsko Štajersko-Pavlova hiša

-Jože Hirnök, predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem

-Dr. Boris Jesih, državni sekretar v kabinetu PV RS.

Letošnjo prireditev je Ustanova organizirala ob finančni podpori Urada pri Vladi RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki jo je Urad odobril Ustanovi na podlagi njene vloge-prijave za razpis Urada za financiranje aktivnosti slovenskih organizacij v tujini.

Posebna obogatitev tudi letošnje prireditve je bila razstava, ki sta jo prispevala Društvo člen 7 in Zveza: krajši prikaz življenja Slovenske skupnosti na avstrijskem Štajerskem oz. v Radgonskem kotu in v Porabju na Madžarskem.

Razstavo so svečano odprli Suzana Weitlaner, predsednica Društva člen 7., Jože Hirnök, predsednik Zveze in Ernest Ebenšpanger, predsednik uprave Ustanove.

Na sami prireditvi pa so nastopili zbor Pavlove hiše, pesnica Rezka Kanzian, otroška folklorna skupina Štefanovci, ljudske pevke Zveze Slovencev, Štefanovci, OŠ Tišina, mladinski pevski zbor Mavrica in starejša folklorna skupina, gimnazija F. Miklošiča Ljutomer, pevska in plesna skupina. Na prireditvi je bilo skupaj okrog 200 udeležencev. Precej vabljenih je poslalo Ustanovi posebna in spodbudna pisna opravičila; vabila so sicer bila poslana več kot 500 posameznikom in organizacijam v lokalnem, regionalnem, državnem in tudi mednarodnem okolju.

Prireditve so tudi letos obogatile s svojo izbrano kulinarično ponudbo članice domačega društva »Sončnice«, sodeloval je tudi znani prekmurski sadjar V. Smodiš. Že drugič pa je prireditev obogatila s svojim »gostovanjem« tišinska tržnica.

Ob zaključku prireditve so gosti uradno predali tudi svoji darilni drevesi: hrast iz Porabja in mamutovec iz Radgonskega kota. Delegacija Organizacijskega odbora za prireditve po poteh partizanske Jelovice pa je prav tako uradno predala jerebiko iz Dražgoš, ki je bila sicer zasajena že v aprilu.

Medijska pokritost dogodka; v več medijih je bila objavljena že napoved prireditve (Murski val, Vestnik, tudi spletna stran občine Tišina). Sama prireditev pa je bila deležna velike medijske pozornosti- večje kot prejšnje enake prireditve ! O njej so s krajšimi ali daljšimi

U S T A N O V A D R .

Š I F T A R J E V A

FUNDACIJA

prispevki in številnimi intervjuji z vodilnimi predstavniki Ustanove in gosti poročali številni mediji (lokalna TV; Vestnik, Murski val, Večer, TVS, TVS RAS, Porabje, avstrijski radio, madžarska TV, več spletnih portalov v Pomurju). O prireditvi je bila na spletni strani Ustanove že takoj po prireditvi, zahvaljujoč sodelavki uprave I. Benko, objavljena daljša vest o prireditvi z bogatim izborom fotografij.

Prireditev je bila dobro obiskana, vsebinsko obogatena s spremljajočimi dogodki, medijsko odmevna, v organizacijskem pogledu izpeljana na kar najbolj možnem profesionalnem nivoju. Potrdila je odlične, že tradicionalne delovne vezi s številnimi partnerji, še posebej pa je treba poudariti, skozi priprave in izvedbo prireditve še okrepljeno vsestransko sodelovanje z občino Tišino, ki ima vzajemni pomen za prepoznavno podobo občine in Ustanove. Potrdila pa je ponovno, da je sodelovanje z ZRC z zgraditvijo RP ZRC in koriščenjem njenih prostorov dobilo in ima pomembno novo in perspektivno kvalitativno dimenzijo.

Prireditev je nedvomno uspela, potrdila vrednost koncepta »Jambori spominov in dobrega sosedstva« in pomenila njegov odličen zaključek.

S to že tradicionalno vsakoletno prireditvijo, ki je v prvih letih potekala pod imenom »Dan spominov in tovarištva« je Ustanova potrjevala in utrjevala tudi svojo povezovalno vlogo v slovenskem nacionalnem prostoru in pri utrjevanju dobrega sosedstva v državnem in vseh drugih pogledih ter, še posebej poudarjeno pri krepitvi vezi med robnimi deli slovenskega kulturnega oz. nacionalnega prostora, nacionalno identiteto in povezanost matice Slovenstva v RS z zamejstvom.

Ob že tradicionalnem sodelovanju osnovnih in srednjih šol iz pomurske regije so na prireditvah pod skupnim imenom »Jambori spominov in dobrega sosedstva« sodelovali gosti iz Bele Krajine, Slovenske Istre in Posočja, Benečije in Rezije, Koroške-z obeh strani in letos še iz Radgonskega kota in Porabja.

Letošnja zaključna prireditev pa je bila še posebej pomembna ker je bila umeščena v kontekst še posebej občutljivega, zgodovinsko, razvojno in aktualno specifičnega dela slovenskega nacionalnega prostora; v trikotniku (Prekmurje-Porabje- Radgonski kot), v katerem so še kako pomembni najrazličnejši unilateralni, bilateralni in multilateralni ukrepi, projekti in pobude na vseh področjih.

Z njo pa je Ustanova samo nadgrajevala svojo delovanje v tem kontekstu, v katerega spadajo med drugim tudi njene aktivnosti, povezane z življenjem, delom in pomenom jezikoslovca A. Pavla- »sina treh narodov« (C. Zlobec), letošnji obisk Ustanove v Porabju, izid knjige dr. Andree Zemljič Haberl o življenju Slovencev v Radgonskem kotu in predstavitve te knjige v Potrni, M. Soboti, Celovcu, na SAZU (2012/2013), znanstveni simpozij »Živeti z mejno značilnosti sodobnega položaja manjšin na avstrijskem Štajerskem« (na SAZU; Ustanova je bila soorganizator); literarni natečaj za osnovne in srednje šole, v katerem je sodelovala že tudi gimnazija iz Monoštra.

4.9.2. Spominski pohod tovarištva in prijateljstva, »Vaneča 2014«-začetek kolesarskega dela v Vrtu

Kolesarski del pohoda se je tudi letos (oktober) začel v Vrtu-krajšo uvodno slovesnost sta organizirala KO ZZB Tišina in Ustanova; na pot proti Vaneči se je podalo 20 kolesarjev.

4.9.3. Spominski pohod in koncert ob Dnevu državnosti

KO ZZB Tišina in Ustanova sta (junij) organizirala drugi spominski pohod ob Dnevu državnosti; na krajši uvodni svečanosti v Vrtu so spregovorili župan občine Tišina, predsednik uprave Ustanove in predsednika KO ZZB ter OO ZZB M. Sobota. Pohod se je začel in končal v Vrtu. Udeležilo se ga je cca 40 udeležencev- tudi iz drugih krajev Pomurja. Ustanova in KO ZZB pa sta skupaj z občino Tišina in veteranskima organizacijama pripravila tudi slavnostni koncert ob državnem prazniku. V nabito polni občinski dvorani- koncert je bil sicer prvotno predviden v Vrtu vendar je zaradi slabega vremena bil prestavljen- je nastopila Marjeta Popovska iz Izole s svojo spremljevalno pevsko skupino in domača pevka skupina »Iskrice« O uspelem, odmevnem koncertu so pričale reakcije prisotnih na koncertu pa tudi publiciteta, ki ga je koncert dobil v mediji.

4.9.4. Jerebika iz Dražgoš v Vrtu

V skladu z že starim dogovorom in na aktualno pobudo vodstva Organizacijskega odbora za prireditve po poteh partizanske Jelovice je bila organizirana svečana zasaditev jerebike iz legendarnih Dražgoš. Vrt je ob tej priložnosti obiskala številčna delegacija Organizacijskega odbora na čelu z njegovim predsednikom, mag. Dragom Štefetom (je redni udeleženec večjih prireditev v Vrtu,že pred leti je prinesel tudi vrbo iz Prešernove Vrbe !). Na prireditvi ob zasaditvi jerebike v Vrtu so spregovorili predsednik uprave UŠF, župan občine tišina, g. Horvat, predsednik Združenja ZZB Murska Sobota Evgen Emri in predsednik KO ZZB Tišina Ludvik Tornar ter predsednik Org. odbora, mag., Drago Štefe. Na prireditvi, ki jo je lepo povezovala članica uprave UŠF Nada Mladenovič, sta sodelovala tudi mladi harmonikar iz OŠ Tišina in pevka skupina »Prekmurci«.Prireditve so počastili tudi praporščaki več lokalnih organizacij ZZB. Na prireditvi je bilo večje število udeležencev (po oceni uprave cca 150) O njej so opazno poročali tudi mediji (Večer in drugi).Skupaj z gosti smo se posebej spomnili Zdravka Krvine,dolgoletnega, lani preminulega predsednika Org. odbora za prireditve po poteh partizanske Jelovice,ki je dal tudi pobudo za zasaditev spominskega drevesa iz Dražgoš v Vrtu.

4.9.5. Literarno srečanje piscev upokojencev

Pokrajinska zveza DU in Društvo upokojencev Tišina sta organizirali v sodelovanju z Ustanovo literarno srečanje piscev –upokojencev v Vrtu oz. dvorani RP ZRC(ga vodil Marjan Pungartnik;15 udeležencev), ki se je zaključilo z skupnim nastopom na Tišini.

4.9.6. Razstave v Vrtu

-marec: Razstava »Zadnji pričevalci«;ZRC je v dvorani RP ZRC v Vrtu odprl razstavo o italijanskih taboriščih in zaporih pred in med 2. svetovno vojno. Razstava je bila premierno

predstavljena v DZ RS v januarju, ob Spominskem dnevu na holokoust. O razstavi so poročali regionalni mediji, o njej so bile obveščene tudi vse OŠ in SŠ v regiji, ogledali so si jo tudi gosti Ustanove oz. udeleženci slovesnosti ob zasaditvi jerebika iz Dražgoš. Odprta je bila do 18. aprila, potem je bila prenesena v več mest v Evropi.

-8. maj: razstava o življenju v Radgonskem kotu in Porabju; razstavo sta pripravila Zveza Slovencev na Madžarskem in Kulturno društvo člen 7 Štajerskih Slovencev, odprli so jo njuna predsednik oz. predsednica in predsednik uprave pred osrednjo prireditvijo »Jambori spominov...« in je bila odprta do 23. maja.

-9. oktober; otvoritev razstave Ane Balažič; uvodni del zaključka letošnjega literarnega natečaja je bila otvoritev prve samostojne razstave Ane Balažič, študente ALU v Ljubljane iz Tropovec. Ob navzočnosti večjega števila gostov na osrednji slovesnosti tega dne v Vrtu je razstavo odprl podpredsednik uprave Ustanove. Razstava je bila odprta do sredine novembra. Ob številnih drugih obiskovalcih je bila še posebej razveseljiv organiziran obisk kar večjega števila mladih-učencev in učenk iz OŠ Tišina in tudi drugih.

4.9.7. Vanekovi (ekološki) večeri

V skladu s usmeritvami, ki sta jih sprejela PS in uprava Ustanove v začetku leta je bilo skupaj organiziranih **deset** večerov in sicer, izmenično o aktualni okolje varstveni problematiki in drugih aktualnih in zanimivih temah:

- dr. Z. Roter (in M. Kučan): Padle maske
- A. Scneider, dr. J. Gepp: Zelena vez Avstrije
- K. Lipič: Rezultati ankete in analize stanja na področju varovanja okolja v slovenskih občinah s poudarkom na stanju v Pomurju
- dr. I. Kristan: Osamosvajanje Slovenije«
- dr. M. Jesenšek, prof. dr. M. Bajzek: O Pavlovi slovnici in njenem kulturno zgodovinskem kontekstu
- Bojan Brenčič: Vpliv nevdrževanih kurilnih in dimnikarskih naprav na varstvo zraka v Pomurju
- dr. J. Magdič: Panonska, še posebej prekmurska duša
- dr. U. Lipušček: Ozadja odločanja o usodi Prekmurja na pariški konferenci 1919 in o utrinkih iz sodobne Kitajske
- mag. D. Sukič, dr. Fanika Kranjc Vrečko, mag. G. Erniša: Primož Trubar-Cerkveni red
- Miran Potrč: Klic k razumu-spomini.

Vse večere o okoljevarstveni problematiki je Ustanova organizirala v sodelovanju z Zvezo ekoloških gibanj Slovenije (ZEG) v Vrtu, ostale pa v sodelovanju s PIŠK v M. Soboti; vse sta pa pripravila in vodila člana PS Ustanove. Sponzor tudi tega cikla Vanekovih večerov je bilo podjetje Saubermacher-Komunala d.o.o. iz M. Sobote. Vabila za vse ekološke večere smo pošiljali na skoraj 300 naslovov v regiji in širše in so bila redno objavljena tudi na spletni strani Ustanove, na spletni strani občine Tišina, redno smo jih pošiljali tudi medijem-lokalnim, regionalnim in dopisništvom vseh osrednjih republiških medijev v regiji.

Udeležba na ekoloških večerih je bila sicer različna: od 20-do 80 udeležencev.

Mediji so posvečali Vanekovim večerom sicer različno pozornost; redno so bili predstavljeni v regijskih tiskanih in elektronskih medijih (Vestnik, Murski Val, Pomurje.si in drugi portali), Večeru in Porabju; v nekaj primerih pa so bili deležni tudi posebne pozornosti v drugih osrednjih republiških medijih.

4.9.8. Druge »specializirane delavnice« v Vrtu

-Tudi letos je uprava organizirala »trgatev v Vrtu« in akcijo »Listje«, ni pa organizirala ponovno srečanja »Čaj v Vrtu«.

4.9.10. Koncerti v Vrtu; planirani koncert M. Popovske ob junijskem državnem prazniku v Vrtu je moral biti prestavljen zaradi vremenskih razmer v občinsko dvorano na Tišini. S pevsko skupino »Prekmurci« se je nadaljevalo dobro sodelovanje (nastop v Vrtu na slovesnosti ob zasaditvi jerebice iz Dražgoš; prispevek za njihov zbornik ob 10. obletnici delovanja), še naprej pa ostaja odprto vabilo za njihov samostojni koncert v Vrtu. Še naprej ostajajo aktualne tudi pobude za druge. koncerte v Vrtu (M. Farič, pevski zbor Š. Kovač).

III. ZNANSTVENO-RAZISKOVALNA, KULTURNO-UMETNIŠKA IN PUBLICISTI-ČNA DEJAVNOST

1. Projekt Fundacija in mladi; PS Ustanove je na podlagi več razprav že v 2013. sprejel odločitev, da bi vnaprej natečaj za osnovne in srednje šole, učne delavnice, šole v naravi v Vrtu in vse druge aktivnosti, ki so namenjene mladim oz. so ti njihovi nosilci strnili pod skupnim imenom »Vrt- ograček mladih talentov«. Uprava in PS sta v 2014 sledila tej usmeritvi.

2. Literarni natečaj za mlade za spis na temo »Ali se bodo tudi v prihodnje mladi tako kot štoklje vračali domov ?«

Priprava in uspešna izvedba že 5. literarnega natečaja za OŠ in SŠ je pomenila potrditev odličnega sodelovanja med Ustanovo in Zavodom za šolstvo RS-OE M. Sobota. Na letošnji natečaj se je odzvalo skoraj 20 šol z več nalogami kot prejšnja leta. Komisija za ocenjevanje nalog je zaključila svoje delo že v juniju, ko so bile že tudi vse šole obveščene o rezultatih letošnjega natečaja. Komisijo in celotni projekt, vključno s pripravo zaključne prireditve je odlično vodila in usklajevala Irena Kumer, direktorica Zavoda za šolstvo RS-OE M. Sobota in članica PS Ustanove. V pripravah pa je sodelovalo tudi večje število članov uprave in PS ter že tradicionalnih partnerjev Ustanove za posamezne storitve. Še posebej velja omeniti pomoč občine Tišina in PGD Petanjci ter OŠ Tišina.

Program zaključne, dobro obiskane prireditve v začetku oktobra (čez 250 udeležencev) sta pripravili Irena Kumer in prof. Irena Štuhec iz gimnazije F. Miklošiča iz Ljutomera v

sodelovanju s sodelavkami iz OŠ Tišina in gimnazije M. Sobota. Ob nastopajočih iz obeh šol so bili govorniki na prireditvi predsednik uprave Ustanove, župan občine Tišina in Irena Kumer. Častni gost in slavnostni govornik na prireditvi je bil akad. dr. Matjaž Kmecl. Posebna gostja na prireditvi pa je bila delegacija društva Zeleni prstan iz Ljubljane na čelu z predsednico Nušo Kerševan. Društvo je prispevalo tudi posebne knjižne nagrade za nagrajence, potrjen pa je bil tudi dogovor o nadaljnjem sodelovanju med Ustanovo in društvom: saditev spominskega drevesa iz Vrta na Poti spominov in tovarištva v Ljubljani in iz te spominske poti v Vrto na Petanjcih.

Prireditvev je bila deležna tudi dobre medijske pozornosti v lokalnih, regijskih in osrednjih časopisnih in elektronskih medijih in več spletnih portalih.

3. Zbornik Ograček mladih talentov

Uprava je formirala v začetku leta posebno delovno skupino-jo vodila I. Kumer- za pripravo zbornika prispevkov vseh dosedanjih, petih literarnih natečajev. Delovna skupina je končala svoje delo poleti, septembra je bil zbornik že v tisku, njegova predstavitev na zaključni prireditvi letošnjega natečaja pa je tej dala še posebno dodatno vrednost. Uvodnim mislim akad. dr. Vratuše in izčrpnemu poročilo I. Kumer o vseh dosedanjih natečajih si v zborniku sledijo nagrajene naloge iz vseh petih natečajev. Prejeli so ga vsi dosednji nagrajenci na literarnih natečajih in vse šole v regiji.

4. Tanja Radonjič Kranjec: »Pajla-razgovor s tremi«; Ob predstavitvi knjige novembra 2013 v Vrto je bil že tudi sprejet dogovor o predstavitvi knjige v Veliki Polani in v Mariboru. Občina V. Polana in Ustanova sta pripravili predstavitev knjige in gledališko uprizoritev Kranjčevih »Stricev...«, ki jo je režirala Tanja Radonjič Kranjec. Dobro obiskana prireditvev je bila osrednja proslava ob slovenskem kulturnem prazniku v občini V. Polana, 7. februarja 2014. Ob robu te skupne akcije je bil sprejet dogovor o nadaljnjem vzajemno zanimivem sodelovanju med Ustanovo in občino V. Polana. Predstavitev knjige v Mariboru je v maju organizirala Univerzitetna študijska knjižnica. Ustanova je sodelovala v pripravah, njen predstavnik pa je tudi aktivno nastopil na predstavitvi.

5. Predstavitev Pavlove slovnice; občina Cankova je v sodelovanju z Ustanovo in Univerzo Maribor organizirala marca na Cankovi dobro obiskano in odmevno predstavitev(TVS-Odmevi,14.3. in drugi mediji !) kapitalnega dela Avgusta Pavla. Na predstavitvi so aktivno sodelovali župan občine Cankova, D. Vogrinčič, akad. dr. Vratuša, akad. Z. Zorko, dr. Jesenšek in dr. Bajzek-ova. Predstavitev je obogatila z izbranim programom OŠ Cankova.

6. Spominska slovesnost ob 100. obletnici rojstva Rudija Čačinoviča

Na pobudo Ustanove je bila, skupaj z Slovenskim društvom za mednarodne odnose, MO MS in PIŠK organizirana v marcu posebna spominska slovesnost ob 100. obletnici rojstva R. Čačinoviča, uglednega prekmurskega rojaka,častnega občana občine M. Sobota, izjemnega slovenskega in jugoslovanskega diplomata, državnika, gospodarstvenika in publicista, ustanovitelja Slovenskega društva za mednarodne odnose. Na izjemno dobro obiskani